



جاهل

به کسی که نسبت به یک مطلبی **علم** و آگاهی نداشته باشد جاهل می‌گویند و از آنجا که **علم** از شرایط عمومی **تکلیف** است؛ جاهل در ادبیت دینی تعریف خاصی پیدا میکند.

فهرست مندرجات

- ۱ - اقسام جاهل
 - ۱.۱ - جاهل قاصر
 - ۱.۲ - جاهل مقصر
- ۲ - اقسام جهل
 - ۲.۱ - جهل به حکم
 - ۲.۲ - جهل به موضوع
- ۳ - حکم جهل
 - ۳.۱ - حکم جاهل مقصر
 - ۳.۲ - حکم جاهل قاصر

اقسام جاهل

جاهل به **جاهل قاصر** و **جاهل مقصر** تقسیم می‌شود که هر کدام دارای **احکام** خاصی می‌باشد.

← جاهل قاصر

جاهل قاصر به کسی گفته میشود که ندانستنش به علت عدم امکان یادگرفتن یا عدم توان در یادگرفتن است و یا اینکه با وجود تلاش گرفتار **خطا** شده باشد. گاهی ممکن است **انسانی** مطلبی را اشتباهی یاد بگیرد و به خیال اینکه **علم** و عملش صحیح است دنبال اصلاح نباشد؛ و گاهی اصلاً احتمال وجود علم و عملی که باید یاد گرفته شود نمیدهد؛ این دو صورت نیز جاهل قاصر است.

← جاهل مقصر

جاهل مقصر به کسی گفته میشود که ندانستنش ناشی از کوتاهی کردن خودش بوده است. با اینکه هم امکان یادگیری برایش فراهم بوده است و هم توان بر یادگیری داشته است ولی برای یادگرفتن تلاش نکرده است.

اقسام جهل

در یک تقسیم بندی **مشهور**، **جهل** به دو نوع حکمی و موضوعی تقسیم می‌شود.

← جهل به حکم

کسی که **حکم شرعی** را در مورد یک مورد خاص نمیداند جاهل به **حکم** است. مانند کسی که **خون** را می‌شناسد ولی حکم **نجس** بودن آن را نمیداند.

← جهل به موضوع

کسی که حکم شرعی را میدانند ولی در تشخیص موضوعش گرفتار نبود آگاهی شده است. مثلاً کسی که حکم حرام بودن [شراب](#) را میدانند ولی در تشخیص اینکه مایعی که اکنون در دست اوست [شراب](#) است یا خیر گرفتار نبود آگاهی شده است.

حکم جاهل

در باره فرد جاهل در آموزه های دینی [احکام](#) خاصی بیان شده است که به برخی از آن ها اشاره می نمایم.

← حکم جاهل مقصر

جاهل مقصر چون کوتاهی کرده است قطعاً مورد [مواخذه](#) و باز خواست قرار میگیرد.

← حکم جاهل قصر

اگر به خاطر عدم امکان یادگرفتن یا عدم توان و قدرت بر یادگرفتن هیچ عملی را انجام نداده است نه [عذاب](#) میشود و نه پاداشی به او داده میشود. اگر از آن دسته است که تلاش خود را انجام داده است؛ ولی به هر دلیلی گرفتار خطا شده است و به مقصد نرسیده است؛ عذاب نمیشود و [پاداش](#) نیز می گیرد.

رده‌های این صفحه: [احکام جاهل](#) | [تکلیف](#) | [فقه](#)